

Světové právní dějiny a film - Manipulace s lidmi a historií

(povinně volitelný předmět)

Garant: doc. JUDr. Ladislav Vojáček, CSc.
Kontaktní osoba na PrF: JUDr. Jaromír Tauchen, Ph.D., LL.M.Eur. Int.

Vyučující: doc. JUDr. Ladislav Vojáček, CSc.
JUDr. Jaromír Tauchen, Ph.D., LL.M. Eur. Int.
JUDr. Pavel Salák, Ph.D.

Vyučovací jazyk: český jazyk

Osnova:

1. Třetí říše a antisemitismus: Film – Věčný Žid (Der ewige Jude)

Německo, 1940, 65 min

je německý antisemitský propagandistický černobílý film ze září roku 1940. Film vystavěný jako dokument podněcuje nenávisť proti Židům, které zobrazuje jako sociální parazity, kteří mají destruktivní vliv na společnost. Režisérem filmu byl Fritz Hippler.

Vyučující: JUDr. Jaromír Tauchen, Ph.D., LL.M.Eur.Int.

Otázky:

- Jaký charakter mají vizuální informace? Autentické, skrytá kamera, inscenované, dokumentární nebo hraný film, filmový týdeník, amatérské film, trikový film?
- Jaký byl jejich úmysl a jak vůbec bylo možné tyto záběry takto pořídit?
- Jaké je osvětlení filmu? Existuje vysvětlení pro dobré a špatné osvětlení? Při jakých scénách?
- Došlo k manipulaci originálních záběrů z Polska?
- Jak na vás působí filmové plakáty zhotovené k tomuto filmu?
- Jakou funkci měl komentář k filmu? Jak na vás komentář působí?
- Z jakých zdrojů vychází komentář?
- Působí na vás komentář k filmu důvěryhodně? Je jeho argumentace logická?
- Ve filmu jsou uvedeny různé statistické údaje. Působí na vás důvěryhodně?
- Jaký význam má hudba při interpretaci poselství tohoto filmu?
- Existuje souvislost mezi tím, co tvrdí komentář a mezi tím, co skutečně vidíte?
- Co je účelem propagandistického filmu?
- Splňuje podle vašeho názoru tento film jeho původní záměr?
- Kde spatřujete příčiny antisemitismu v moderních dějinách a v jakém období dochází k jeho postupnému odstraňování (tedy nerovného zacházení) z právního řádu?
- Co to byly norimberské zákony a jaký měly účel?
- Jakým způsobem provedli nacisté čistky ve státním aparátu?
- Jaká omezení dopadala na příslušníky židovské menšiny v oblasti občanského a pracovního práva?
- Kdy, kde a za jakých okolností došlo v Evropě po druhé světové válce k poslednímu pogromu?
- Porovnejte přístup protektorátní vlády a vlády Slovenského státu ke „konečnému řešení židovské otázky“!
- Co je to památník Jad Vašem?
- Jakým způsobem se podle vás Německo vyrovnalo se svou nacistickou minulostí?
- Zhodnoťte poválečné procesy s válečnými zločinci v SRN a NDR!

- Jak byste z pohledu mezinárodního práva kvalifikovali činnost izraelského Mosadu při zatýkání nacistických zločinců (např. Eichmann) po druhé světové válce?

2. Zločiny stalinismu: Film – Otec na služební cestě (Otac na službenom putu)

Jugoslávie, 1985, 135 min

Otec na služební cestě vypráví očima chlapce Malika (Moreno di Bartoli) příběh jedné rodiny postižené proměnou komunismu v Jugoslávii v roce 1948, kdy se Tito odklonil od Stalina a kdy zemi zachvátily politické čistky, na které doplatila i řada komunistů. Jedním z nich byl Malikův otec Meša (Predrag-Miki Manojlović), který za nevinný komentář novinové karikatury skončí v lágru.

Vyučující: doc. JUDr. Ladislav Vojáček, CSc.

- Čím Lenin (především) modifikoval Marxovy a Engelsovy představy o vývojových trendech kapitalistické společnosti (= marxismus nahradil marxismus-leninismus)?
- Jak se měnilo uspořádání SSSR po nástupu Stalina?
- Porovnejte sovětské ústavy z let 1924 a 1936!
- Co běžně označujeme slovem „stalinismus“?
- Jaká byla pozice Stalina po skončení druhé světové války?
- Jak se vyvíjela poválečná Jugoslávie?
- Čím bylo tzv. Imformbyro? Jak se vyvíjely poměry v komunistickém hnutí?
- Čím se lišily poměry v Sovětském svazu a Jugoslávii?
- Jaké příčiny měla politická perzekuce?
- Jak se situace v komunistickém hnutí promítla do československých poměrů?

3. Polsko v poválečném období: Film – Katyň

Polsko, 2007, 117 min

Katyň patří mezi jednu z nejtemnějších událostí polských dějin. Jednalo se o masakr 22500 polských vojáků i civilistů, který provedla sovětská tajná policie NKVD v roce 1940. Kolem katyňského masakru vznikla řada kontroverzí a nejasností. Hromadné hroby obětí odhalili Němci v roce 1941. Moskva na oplátku z masakru obvinila Němce, západ o masakru mlčel ... Rusko až po padesáti letech mlčení v roce 1990 přiznalo, že Stalin vraždy polské vojenské a společenské elity opravdu nařídil. Přesto Rusko stále odmítá odtajnit dokumenty týkající se této události a uznat masakr za genocidu.

Vyučující: doc. JUDr. Ladislav Vojáček, CSc.

Otázky:

- Jak se vyvíjel polsko-ruský vztah od poloviny 18. století?
- Co se označovalo jako tzv. Cursonova linie?
- Jak se vyvíjel vztah mezi západními mocnostmi, Německem a Sovětským svazem v předvečer druhé světové války?
- Jaký politický režim mělo předválečné Polsko?
- Kdo představoval polský exil a jaké politické postoje jeho představitelé zaujímali?
- Jak se vyvíjela politická situace v Polsku na sklonku války a v bezprostředně poválečných letech?
- V čem bylo „socialistické“ Polsko podobné tehdejšímu Československu a v čem se od něj lišilo?

4. **Politický systém v NDR: Film – Životy těch druhých** (Das Leben der Anderen)

Německo, 2006, 137 min

Na začátku osmdesátých let minulého století je Východní Německo prolezlé tajnou vnitřní policií Stasi, jež má třicet pět tisíc tajných agentů a šestinásobek přísluhovačů a informátorů. Na každého občana země si vedou složku a postupně je všechny doplňují. Životy těch druhých je téměř dokumentární film o praktikách práce východoněmecké tajné služby, kdy se režisér pedantsky držel skutečných lokací i agenty používaných postupů a vytvořil obraz neutěšeného života pod dozorem.

Vyučující: JUDr. Jaromír Tauchen, Ph.D., LL.M.Eur.Int.

Otázky:

- Charakterizujte ústavní systém NDR a pokuste se ho srovnat se systémem socialistického Československa!
- Lišilo se nějakým způsobem pojetí a dopad socializace v NDR a v socialistickém Československu? Kde je proto možné spatřovat důvody?
- Charakterizujte státní aparát NDR!
- Co to bylo Ministerium für Staatssicherheit a na jakých principech fungovalo?
- Co to byly tzv. Waldheimské procesy a jaký měly účel?
- Popište ústavní vývoj NDR!
- Co se událo dne 17. června 1953?
- Co to byla SED?
- Charakterizujte právní řád v NDR! Na jakých zásadách byl založen?
- Na jakých principech bylo založeno občanské právo v NDR?
- K jakým významným událostem došlo v NDR a v okolních státech v průběhu roku 1989 a jaký měly vliv na další osud východního Německa?
- Kdo to byl Wilhelm Pieck, Erich Honecker a Egon Krenz? Jaké pozice v NDR zastávali?
- Co to byla RVHP a Varšavský pakt?

5. **Středověký soudní proces: Film – Hodina prasete** (The Hour of the Pig)

Francie / Velká Británie, 1993, 102 min

Právní drama ze středověké Francie, na kterém lze demonstrovat některé absurdnosti středověkého soudního procesu. (mladý právník Richard Courtois v zapadlém městečku na francouzském venkově obhájí prase obviněné z vraždy, a jako svědky povolává myši)

Vyučující: JUDr. Pavel Salák, PhD.

6. **Diskuze**